

Overweging bij de viering van 16 oktober 2016 (Ex.17, 8-13 en Lucas 18, 1-8)

De lezingen vandaag gaan over altijd te bidden en niet op te geven.

Bidden is naast een gezamenlijke vooral een persoonlijke zaak. Het raakt de intimiteit van ieder van ons met de Eeuwige. Deze intimiteit moeten we respecteren en veiligstellen. Daarom is het voor mij een lastig onderwerp te spreken over bidden. Ik spreek dan ook niet over wij maar over ik. Ik probeer wat ik zeggen ga, op mijzelf te betrekken. En ieder van ons geeft zijn eigen invulling.

Het gebeurt niet vaak dat een inleiding op een parabel, zoals we zojuist in Lucas gehoord hebben, ons de sleutel geeft hoe wij deze parabel moeten verstaan.

En toch vind ik het een lastige tekst. Het is alsof ik er maar niet doorheen kan prikken. Het was een worsteling hierbij een overweging te maken, ook vanwege de eerder genoemde persoonlijke intimiteit.

In deze lezing is er geen twijfel over mogelijk zou je zeggen. Ons wordt duidelijk gemaakt dat het noodzakelijk is altijd te bidden en niet op te geven, zoals Jezus zijn leerlingen voorhoudt. Ga daar maar aan staan. Altijd bidden is dat onophoudelijk bidden? Zo ja, hoe dan wel?

De lezing begint met de oproep onophoudelijk te bidden, maar eindigt met een vraag over het geloof. Vraag is dan of bidden en geloven hetzelfde is, maar daarover straks meer.

Het verhaal begint: Er was eens een rechter en er was een weduwe.

De vrouw zit in de verdrukking, ze staat er helemaal alleen voor, zeker in die tijd. Bovendien wordt haar nog eens groot onrecht aangedaan. Tot overmaat van ramp weigert de rechter van de stad tot wie zij haar toevlucht neemt, haar recht te doen in het geschil met haar tegenstander.

De weduwe, de zwakke in die samenleving, zit in de hoek waar de klappen vallen. Daarom kiest Jezus voor een weduwe, zoals hij altijd opkomt voor de zwakke, de verdrukte in de samenleving.

Volgens Jezus bekommert de rechter zich niet om God, heeft er geen ontzag voor en daarbij laat hij zich niets aan mensen gelegen liggen. Hij bekommert zich dus ook niet om de weduwe die slechts vraagt om haar recht te doen.

Het een vloeit uit het ander voort. Geen ontzag voor God, geen ontzag voor mensen. Geen liefde tot de Eeuwige, geen liefde tot je medemens. De weduwe heeft kennelijk geen relaties, geen grote som geld beschikbaar (klasse justitie kwam toen ook al voor) en dus moet ze maar zien.

Maar de weduwe weigert zich neer te leggen bij deze situatie en blijft onophoudelijk de rechter bestoken met haar vraag. Verschaf mij recht ! Zij vraagt en vraagt en laat niet af. Altijd maar doorgaan met vragen! Zij blijft tot hem roepen.

En zo bindt Jezus zijn wankelmoedige leerlingen op het hart: "Bid zonder ophouden", want zegt hij: "Zal God dan niet zeker recht verschaffen aan zijn uitverkorenen die dag en nacht tot hem roepen?"

Wellicht beschouwt de rechter de weduwe wel als een querulant. Hij vreest een rel of fysiek geweld? In elk geval -hij spreekt tot zichzelf en niet tot de weduwe- kiest hij eieren voor zijn geld, waarschijnlijk om van het gezeur af te zijn en zijn eigen positie niet te schaden.

De weduwe lijkt hier ook wel op het volk Israël, het vragende volk bij uitstek. Het zit vaak in de hoek waar de klappen vallen, maar blijft roepen om de stem van de hoop, om de stem van de belofte.

Altijd maar bidden zegt Jezus! Als bidden iets is wat je altijd moet doen, dan kan je dat kennelijk niet beperken tot éénmaal per week een uurtje hier in de kerk of thuis een enkele keer per dag. Wat voor bidden is dat dan?

Dan is wellicht bidden zo breed en diep als het leven zelf. Dan is bidden misschien wel een manier van leven, alles met aandacht en liefde doen in de gedachte dat het je gegeven is om zelf te bepalen hoe je met de Eeuwige en zijn schepping wilt omgaan.

En zo zegt Jezus in deze parabel dat God recht zal doen aan zijn uitverkorenen die dag en nacht om hem roepen. "Ik zeg jullie", -zegt Jezus- "dat hij hun spoedig recht zal doen". Welk recht dan? Wordt onophoudelijk bidden dan altijd verhoort?

De slotvraag is, wanneer de Mensenzoon komt, of hij dan nog geloof zal vinden op aarde. Het ging toch over bidden en niet over geloof?

Of betekent aanhoudend bidden, vol vertrouwen aanhoudend vragen dag en nacht, het geloof waar Jezus naar op zoek is. Net zolang doorgaan dat er toekomst is voor allen. Bidden is geloven dat eens Gods Rijk zal komen hier op aarde? Wat voor bidden wordt hier bedoeld?

Helaas moet ik tot mijn ontgoocheling zeggen dat ik in mijn leven veel dingen in mijn gebed heb gevraagd; goede dingen, dus niet dat ik de staatsloterij zou winnen of dat mijn vijand zichzelf wel de das zou omdoen.

Nee, ik heb in mijn beeld redelijke dingen gevraagd, altijd opnieuw en zelfs niet voor mijzelf. En dat deze gebeden vervolgens niet zijn verhoord. Je vraagt je dan af wat heb ik verkeerd gedaan?

Velen hebben in zo'n situatie, teleurgesteld, vol woede, verongelijkt, vol verdriet God en daarmee de kerk de rug toegekeerd, omdat die God hun gebeden niet heeft verhoord.

Maar ja, denk ik dan, bidt de kerk al niet 2000 jaar om vrede die er nog steeds niet is. Het hangt er dus van af denk ik wat wij vragen. Genezing van een ziekte die niet meer te genezen is, of vragen we om steun in die moeilijke tijd. Vragen we om een God die om ons bewogen is en laten we dat dan ook toe?

Kortom, ik denk dat het vraagstuk van het onophoudelijk bidden bij u en bij mij wel eens de nodige weerstand oproept. We kunnen God nu eenmaal niet naar onze eigen behoeften ombuigen.

Het probleem zit al bij het duiden van de uitspraak in het credo: 'God, de almachtige vader'.

Gaat het hier om een bezorgde God, een vader, die in principe de macht heeft alles en iedereen te veranderen (al machtig). Gaat het hier dan niet om een al te menselijke voorstelling van zaken? Naar mijn mening projecteren we in God een menselijke kwaliteit, namelijk macht hebben.

Ik denk dat God tegenover de wetmatigheden van deze wereld machteloos staat. Machtelozer dan wij mensen, want wij kunnen dingen soms ten goede keren.

Is de macht van de Eeuwige dan niet veel meer, dat ik mij door hem geroepen weet om anderen tot hun recht te laten komen?

Mijn God is dan van een andere orde dan al het aardse. Mijn God is een God die een mens beweegt, wanneer het nodig is, te luisteren en nabij te zijn, die begrijpt en ruimte geeft opdat ik mij gehoord weet.

Het enige wat ik zeker weet is dat God bekommerd is om mensen, nabij en bezorgd, maar anders dan dat wij dat zijn. Jammer genoeg is dat voor velen te weinig en keren ze zich van God af. God is anders dan wij dat zijn. Hij gaat immers ons voorstellingsvermogen te boven.

Hij is onvoorwaardelijk nabij, wanneer ik daarvoor open sta.

Daarom is bidden voor mij ook stil zijn en ruimte maken in mijn binnenkamer opdat ik zijn stem kan horen. Van uiterlijkheid naar innerlijkheid; geen eenvoudige opgave. Vaak een worsteling, afgeleid steeds weer door aardse zaken. Maar geloven is ook geen eenvoudige opgave denk ik.

Het is blijven oefenen dat ik zijn roepen kan verstaan, dat zijn stem niet ten onder gaat aan mijn onrust en waan van alle dag. Bidden is niet dat ik tot God spreek, maar dat ik God de gelegenheid geef om tot mij te spreken en te horen wat hij mij te zeggen heeft.

Bidden is voor mij dus niet vragen in het wilde weg of op een of andere manier eisen stellen, maar een beroep doen op dat wat nu zo eigen is aan God zelf, namelijk dat Hij mensen, de schepping en de aarde tot hun recht wil laten komen. Dat altijd weer onophoudelijk als een 'way of life'.

Bidden is een manier van leven en een wijze van zien. Het is de wereld zien in Gods licht. Bidden is een hoger niveau van leven bereiken, dan het leven in onze consumptie maatschappij, die het voortbestaan van de aarde bedreigt. Bidden is de wereld zien vanuit Gods gezichtspunt.

Dat is denk ik ook de diepere betekenis van de bede in het Onze Vader: uw Rijk kome!

Dat de schepping zoals door de Eeuwige bedoelt, waarheid wordt. Wij mogen erop vertrouwen dat God trouw zal zijn aan zijn woorden.

Zo is het ook met de eerste lezing van vandaag. Geloven in de God van Israël is dus een zaak van leven of niet leven, een gevecht met jezelf waarbij het leven zoals door de Eeuwige bedoelt op het spel staat. Het onophoudelijk heffen van zijn handen door Mozes om ons te laten zien en ervaren wie er nu echt het eerste en laatste woord heeft over ons leven. Amen.

Cor van der Sluis